

KLAGANDE

Mathias Andersson

Ombud:
Advokat Adam Tedeberg Hillbom

MOTPART

Svensk Travsports Licenskommitté (nedan Licenskommittén)
Företrädd av bolagsjurist med processansvar Carl Lindblom

ÖVERKLAGAT BESLUT

Licenskommitténs beslut den 27 september 2023, *bilaga 1*

I det överklagade beslutet drog Licenskommittén med stöd av 7 § Svensk Travsports Licensbestämmelser (nedan Licensbestämmelserna) in Mathias Anderssons A-licens.

ÖVERDOMSTOLENS BESLUT

1. Överdomstolen upphäver Licenskommitténs beslut.
2. Svensk Travsport ska till Mathias Andersson utge ersättning för hans ombudskostnader med 48.730 kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Överdomstolens beslut. Av beloppet avser 36.000 kronor ombudsarvode inklusive mervärdesskatt.

I. BAKGRUND

Andersson har som A-licensinnehavare bedrivit travtränarverksamhet på Hagmyrens travbana utanför Hudiksvall. Inledningsvis hyrde han av Norra Hälsinglands Travsällskap boxar i stallen 7, 8 och 10. Stall 10 revs och verksamheten förlades sent 2016 eller i början av 2017 till hyrda boxar i stall 1 jämte en ligghall.

Andersson blev den 1 december 2022 misstänkt för överträdelse av Antidopningsreglemente för Svensk Travsport (nedan Antidopningsreglementet). Svensk Travsport (nedan ST) drog den 2 december 2022 in Anderssons A-licens interimistiskt. Överdomstolen fastställde i beslut den 9 oktober 2023 (ÖDB 01/2023:02) tiden för Anderssons förlust av licensen till och med den 1 december 2024.

I början av 2023 upptog Licenskommittén ett licensärende mot Andersson. Licenskommittén bordlade ärendet genom beslut den 9 mars 2023. Sommaren 2023 återupptogs handläggningen och i det nu överklagade beslutet förordnade Licenskommittén (Överdomstolens kursivering):

”Licenskommittén beslutar att Mathias Anderssons licens ska dras in med omedelbar verkan vid den tidpunkt Mathias Andersson återfår sin licens från ärendet avseende överträdelse av antidopningsreglementet.”

I skälen anfördes:

”Eftersom Mathias Anderssons licens redan är indragen i ett pågående ärende som rör överträdelse av antidopningsreglementet, beslutar Licenskommittén att dra in Mathias Anderssons licens med omedelbar verkan när han återfår sin licens från det andra ärendet. Mathias Andersson har möjlighet att ansöka om ny licens när han har åtgärdat bristerna.”

II. YRKANDEN I ÖVERDOMSTOLEN

Andersson har yrkat

att Överdomstolen upphäver Licenskommitténs beslut och

att han tillerkänns ersättning för de särskilda kostnader som åsamkats honom i ärendet.

Licenskommittén har avstyrkt bifall till överklagandet och har, beträffandet kostnadsyrkandet, vitsordat beloppet i sig.

III. HANDLÄGGNING

Efter en omfattande skriftväxling har Överdomstolen hållit muntlig förhandling den 24 oktober 2024. Vid förhandlingen har Andersson och hans juridiska ombud närvarat. Licenskommittén har närvarat genom bolagsjuristen med processansvar Carl Lindblom.

IV. UTVECKLANDE AV TALAN

Licenskommittén

Andersson har överträtt bestämmelserna om djurskydd i 2 § Svensk Travsports Tävlingsreglemente (nedan Tävlingsreglementet), som hänvisar till Djurskyddslagen (2018:1192) med flera föreskrifter.

Anderssons överträdelser är så allvarliga att hans licens måste dras in med stöd av 7 § Licensbestämmelserna.

ST har under åren 2016 – 2023 utfört sex stycken s.k. campkontroller och har upprättat tjänsteanteckningar den 15 december 2022 och den 4 januari 2023.

Länsstyrelsen har utfört fem kontroller under åren 2016 - 2023.

Vid samtliga kontroller har anmärkningar riktats mot Andersson och dennes djurhållning. Andersson har inte, trots förelägganden, rättat till bristerna. Andersson har därmed visat på en nonchalans och systematik i djurskyddsöverträdande åtgärder.

Särskilt allvarliga överträdelser avser skötsel av hästar, för vilka Andersson har djurhållansvar. Det har vid kontrollerna framkommit att:

1. En häst låg medvetlös i stallgången år 2016,
2. Hästen Elaine Kronos uppvisade avmagrat och utmärglat skick vid kontroll den 31 mars 2022.
3. Tunna, avmagrade hästar iakttogs vid campbesöken den 9 juni 2022 och den 14 oktober 2022. Det förelåg dålig inomhusmiljö med slarvig städning och oordning.
4. Andersson har inte gett lagstadgad veterinärvård till hästen Fair, som vid veterinärundersökning den 15 december 2022 hade krustor, ett svullet ben och var avmagrad. När ny tillsyn skedde den 4 januari 2023

motsatte sig Andersson att tillkalla veterinär. Fair fällde päls i stor omfattning mellan de olika tillsynsbesöken och hästen uppvisade stor ovilja att beröras. Sist behandlande veterinär uttalade att hästen lidit både fysiskt och psykiskt mellan behandlingstillfällena och att hästen led vid undersökningen. Licenskommittén fick del av senast undersökande veterinärs journal och utlåtande i juni 2023 och beslöt då att återuppta licensärendet till fortsatt handläggning.

5. Hästen Omaha Zens hade liknande krustor som Fair den 15 december 2022 och den 4 januari 2023.

6. Iakttagelserna föranledde ST att upprätta en anmälan till Länsstyrelsen.

Ansvar för samtliga brister faller på Andersson, som inte med befriande verkan kan hänvisa till hyresvärd, foderleverantör, hästs ägare eller annan.

Det är Licenskommitténs uppfattning att Andersson alltjämt omfattas av bestämmelserna i Tävlingsreglementet och Licensbestämmelserna, trots att hans licens varit temporärt indragen sedan den 2 december 2022.

Händelser och överträdelser av gällande regler i tiden efter den 2 december 2022, kan komma att ligga till grund vid en förnyad prövning om Andersson anses lämplig att inneha licens.

Andersson

I första hand ska beslutet upphävas på grund av att Licenskommittén inte var behörig att meddela sitt beslut den 27 september 2023. Anderssons licens var sedan den 2 december 2022 indragen. Det fanns därmed ingen licens att dra in den 27 september 2023. Licenskommitténs beslut ska betecknas som en nullitet.

Det är Anderssons uppfattning att han per den 2 december 2024 måste lämna in en ansökan för att erhålla en A-licens.-Han torde inte, som Licenskommittén har angett i sitt beslut, återfå den tidigare licensen per automatik.

I andra hand ska beslutet upphävas, eftersom det inte förelegat brister i hans djurhållning.

Det vitsordas att ST och Länsstyrelsen under åren 2016 – 2023 genomfört kontroller av Anderssons verksamhet.

ST har enligt Anderssons mening genomfört ytterligare ett antal kontroller under åren 2016 – 2021. Dessa har inte åberopats av Licenskommittén och någon dokumentation härom har inte heller presenterats.

STs kontroller år 2021 innehöll inga anmärkningar mot stallmiljön eller hästarnas välbefinnande, förutom några smärre iakttagelser om tovor i manen på någon häst och en kvarvarande bomullstuss i ena örat på en annan häst. Ansvaret för noterade anmärkningar angående utomhusmiljön (hagarna) faller på hyresvärden. Andersson har med egna insatser och egna medel åtgärdat bristerna.

Det är riktigt att det har funnits bekymmer med leveranser av strö och det kan ha inträffat att strömängden var blygsam i någon box vid enskilda kontrolltillfällen.

Andersson tillstår att hästen Elaine Kronos tillstånd var dåligt i mars 2022, men han var ovetande om detta och ställdes inför faktum kort tid innan kontrollen, när hästen oväntat ankom till honom. Hästen återfördes några dagar senare till stuteriet där hon avlivades.

Andersson godtar att vissa av hästarna uppvisade avmagringssymptom under vår/sommar 2022. STs kontroll den 9 juni 2022 innehöll anmärkningar och brister beträffande några hästars hull. Andersson beskrev för ST att orsaken var ett felaktigt foder/hö. Andersson lät skicka höet på analys och svaren från denna visade att det var bristfälligt.

Vid senare kontroller har anmärkning riktats mot fölet Pistol Pete Zenz. Andersson har invänt mot dessa anmärkningar och förklarat för STs representanter att fölet var väsentligt yngre än sina kullkamrater.

Hästen Fair fanns på Anderssons träningslista när ST drog in licensen i december 2022. Andersson hade redan sensommaren 2022 sagt upp Fair från träning, men hästens ägare avhämtade inte denna och Andersson fick inte heller betalat för förfallna tränaravgifter.

I oktober 2022 drabbades Fair av lymfangit (svullet ben). Hästen tillfrisknade i november samma år, för att i december åter bli sämre. Andersson är förvissad om att orsaken till Fairs symptom var en förgiftning, orsakad av ett kraftfoder. Senare analys visade förekomst av bakterien E. coli. Hästar hos andra tränare med utfordring av samma typ av kraftfoder uppvisade liknande symptom.

Andersson kontaktade den 12 december 2022 Fairs ägare och bad om att få tillkalla veterinär. Anderssons behandlande veterinär ville inte behandla hästen, eftersom Fairs ägare hade obetalda fakturor till veterinären.

Fairs hälsotillstånd försämrades. Den 15 december 2022 tillkallade Andersson en distriktsveterinär, som undersökte hästen. Veterinären ordinerade behandling i form av penicillin, smärtstillande medicin och därtill återkommande schamponering med bakteriedödande medel. Andersson följde ordinationen. Fairs tillstånd förbättrades succesivt, vilket Andersson informerade STs dåvarande veterinär Antti Rautalinko (nedan Rautalinko) om.

Den 4 januari 2023 var Andersson i kontakt per telefon med Länsstyrelserna i Gävleborgs och Stockholms län. Han sökte kontakt med länsveterinär för att få råd och stöd angående den fortsatta vården av Fair, vars ägare förbjöd Andersson att vidta ytterligare behandlingar. Enligt ägaren hade den tidigare insatta behandlingen utsatt Fair för fara och behandlingen hade framkallat sjukdomssymptomen. Dessa Anderssons åtgärder skedde innan personal från ST samma dag besiktade Fair.

Andersson hade ett samtal med Rautalinko, som åtog sig att prata med Fairs ägare för att informera denne om hästens allvarliga sjukdomstillstånd och ge klara besked om hur hästen skulle vårdas. ST skulle enligt Rautalinko stå som beställare för veterinärensatsen och ta kostnaden för denna.

Andersson framhåller att Fair, efter undersökning av distriktsveterinär den 4 januari 2023, inte har efterkontrollerats, vare sig av ST, Länsstyrelsen eller annan. Någon ytterligare rapport angående Fair har inte upprättats efter detta datum.

Rautalinko besökte Andersson den 20 januari 2023 och gav rådet att fortsätta den insatta behandlingen och att hästen skulle tillställas ägaren, vilket visar att den föreskrivna vården och genomförandet av ordinationen var korrekt. Rautalinko lämnade rådet att släppa ut hästen i hagen och anmäla den som övergiven.

Fair lämnade Anderssons stall den 21 mars 2023. Andersson har nyligen sökt uppgifter från Fairs nya tränare, som berättat att ST inte undersökt Fair.

Vad gäller Länsstyrelsens kontroller framhålls följande. Den 4 augusti 2016 ledde kontrollen till anmärkningar och föreläggande. Anmärkningarna avsåg stallbyggnaden som sådan och dess skick. Länsstyrelsens personals iakttagelse av Anderssons hästar gav inte anledning till anmärkningar.

Senare gjorda iakttagelser och påpekanden av Länsstyrelsen har rättats till av Andersson.

Den 16 maj 2023 avskrev Länsstyrelsen ett tillsynsärende, initierat efter STs anmälan i oktober 2022, mot Andersson och hans djurhållning. Ingen annan myndighet har ålagt Andersson ansvar för brister.

Länsstyrelsen gjorde i mars 2024 en oanmäld kontroll i Anderssons stall. Länsstyrelsen angav i rapporten, att Andersson hade god djurhållning och att han följde gällande djurskyddslagstiftning. Det fanns inga anmärkningar mot hästhållningen.

V. UTREDNINGEN I ÖVERDOMSTOLEN

Licenskommittén har som skriftlig bevisning åberopat:

1. Protokoll från STs campkontroller 2016-02-16, 2021-07-15, 2021-12-19, 2022-03-31, 2022-06-09 och 2022-10-14.
2. Protokoll och beslut i samband med Länsstyrelsens djurskyddskontroller 2016-08-04, 2019-01-15, 2022-04-06, 2022-04-20 och 2023-02-15.
3. Foton i samband med STs kontroller 2022-03-31, 2022-06-09 och 2022-10-14.
4. STs tjänsteanteckningar, bilder, video, veterinärutlåtande och journal från Distriktsveterinärerna i samband med undersökningar av hästen Fair 2022-12-15 och 2023-01-04
5. E-postkorrespondens med ledamoten i Licenskommittén Peter Eriksson.
6. Utlåtande från f d veterinären vid ST Rautalinko

Licenskommittén har som muntlig bevisning åberopat förhör med Rautalinko och med djurskyddsspecialisten vid ST Agneta Sandberg.

Andersson har som skriftlig bevisning åberopat:

Foton, filmer, ljudupptagning från STs och distriktsveterinärens besök den 4 januari 2023, skriftliga yttranden liksom uppspelning av ljudfiler vid Anderssons telefonsamtal med Rautalinko under januari och den 28 februari 2023, intyg från veterinären Lena Larsson, kontrollrapport från Länsstyrelsen den 28 mars 2024, diverse tillståndsbeslut från Länsstyrelsen samt analysrapporter, diverse screen-shots och yttranden från andra travtränare.

Andersson har som muntlig bevisning åberopat förhör med sig själv.

VI. REFERAT AV FÖRHÖR

Andersson

Andersson har i huvudsak bekräftat de uppgifter som lagts fram sakframställningsvis och gjort följande tillägg.

Han gjorde allt som stod i hans makt beträffande hästen Fair.

Påståendet om att hästen var ovillig att lyfta det ena bakbenet vid undersökningen den 15 december 2022 är i och för sig riktigt. Men denna egenhet hade hästen haft sedan lång tid tillbaka och den var inte en följd av hästens sjukdomstillstånd.

Vården av Fair med förskrivna penicillin och smärtstillande medicin sattes in och kuren varade under sju dagar. Därtill tvättades hästen enligt föreskrift med ett bakteriedödande schampo. Andersson var förvissad om att hästen svarade på behandlingen på ett adekvat sätt.

Andersson sökte i januari – februari 2023 råd hos länsveterinären Jenny Bransell om hur Andersson bäst skulle kunna uppnå målsättningen att hästen lämnade Andersson och kördes till sin ägare. Länsveterinärens råd gick stick i stäv med de råd som Rautalinko gett Andersson. Enligt länsveterinären hade Rautalinko underrättat henne om att hästen och dess vård inte längre var ett problem.

Agneta Sandberg, som deltog vid undersökningen den 15 december 2022, hade nämnt för Rautalinko att orsaken till Fairs problem kunde vara att hänföra till foderförgiftning. Hon hade sett liknande symptom i andra sammanhang.

Andersson underrättade Rautalinko om resultatet av kraftfoderanalysen och den där konstaterade förekomsten av bakterien E. coli.

I mars 2024 inkom protokoll från Länsstyrelsen, som, efter anmälan av ST, i februari 2024 hade utfört tillsyn av Anderssons hästhållning. Inga anmärkningar fanns. Tvärtom konstaterades tidigare brister åtgärdade och hästhållningen ansågs vara god.

Andersson har synpunkter på handläggningen av licensärendet vid Licenskommittén. Enligt Anderssons mening fick han ingen information om att ett beslut skulle fattas och att han hade möjlighet att yttra sig över utredningen dessförinnan. En ledamot i Licenskommittén informerade honom dessutom om att ärendet var "nerlagt" eftersom Länsstyrelsen hade "friet" Andersson.

Andersson ifrågasätter tillförlitligheten hos vissa av STs uppgiftslämnare i ärendet.

Andersson har framhållit att det var en jobbig tid för honom efter att ST drog in hans licens den 2 december 2022. Hästägarna övergav honom och han hade ingen häst på sin träningslista längre. Han mådde allmänt dåligt och var i perioder deprimerad.

Andersson har inte bedrivit någon näringsverksamhet sedan början av december 2022.

Andersson hyr samma stallboxar och hagar som innan licensen drogs in. Andersson/hans bolag äger idag elva hästar, varav åtta "går i hagen" och tre endast motioneras. Verksamheten kan närmast betecknas som antingen förvaring av hästar eller verksamhet med ridhästar. Han har idag inga intäkter från sin hästverksamhet.

I det fall han återfår sin licens, avser han att återuppta travtränarverksamheten i sitt bolag och kvarbli på Hagmyren.

Rautalinko

Rautalinko har varit anställd som förbundsveterinär vid ST från år 2016 och gick i pension i maj 2024.

Rautalinko besökte den 4 januari 2023 Anderssons stall tillsammans med kollegorna Agneta Sandberg och Linda Höijer. Det hade inkommit ett "tips" till ST om en sjuk häst (Fair) i Anderssons stall. Uppgifter fanns om att hästen hade varit sjuk en tid och nu blivit sämre.

Rautalinko kände till att det hade gått omkring 14 dagar sedan det första behandlingstillfället och det fanns uppgifter om att hästen därefter inte hade fått ytterligare nödvändig behandling. Andersson hade fått instruktioner att tvätta hästen varannan dag med bakteriedödande schampo. Tillförande av smärtstillande medicin hade upphört.

Han iakttog att Fair hade krustor och att pälsen hade släppt på delar av kroppen. Fair var smärtpåverkad och därmed utsatt för ett lidande. Hästen visade ett nedsatt allmäntillstånd och var ovillig att låta sig beröras på grund av smärta.

Den distriktsveterinär som kallades ut, uppgav att Fair hade minskat i hull mellan den 15 december 2022 och den 4 januari 2023.

Det är riktigt, som Andersson anför, att hästens ägare var ovillig att låta veterinär undersöka hästen och att ägaren ansåg att någon veterinär inte behövde tillkallas, än mindre betalas för. Rautalinko talade vid två tillfällen med ägaren, som efter övertalning tillät att veterinär undersökte hästen.

ST, i egenskap av beställare av undersökningen, bad distriktsveterinären ställa diagnos, avge vårdinstruktioner och till ST inkomma med ett utlåtande över hästens tillstånd och lidande.

Det ifrågavarande utlåtandet från distriktsveterinären inkom, trots påminnelser, inte förrän i slutet av juni 2023. Rautalinko delar de uppgifter och slutsatser som återges i utlåtandet och han anser att hästen var utsatt för ett fysiskt och psykiskt lidande.

Anderssons passivitet efter att den första behandlingsperioden gått till ända fram till den 4 januari 2023 får betecknas som ett brott mot djurskyddslagen, i och med att den sjuka hästen skulle ha behandlats och fått veterinärtillsyn.

Rautalinko har tagit del av analysresultat rörande Anderssons kraftfoder, men han kan inte med säkerhet säga att Fairs sjukdomstillstånd berodde på förgiftning av fodret.

Andersson hade under alla omständigheter ett vårdansvar för Fair och Andersson underlät att vidta adekvata åtgärder i form av veterinärvård.

Fair hade tappat mycket päls vid undersökningstillfället. Rautalinko har aldrig sett något liknande. Orsaken kan bero på hudinflammationens djup. Det går inte att med säkerhet säga att pälstappet beror på ordinerad tvätt med bakteriedödande schampo. Någon vanvård av hästen bedöms inte vara orsaken.

Rautalinko var inte närvarande vid första veterinärundersökningen den 15 december 2022, men han har sett foton och en videoupptagning därifrån. Rautalinko kan inte dra sig till minnes att han den 4 januari 2023 skulle ha uttalat att Fair verkade "i bättre skick" än vid föregående undersökning.

Rautalinko besökte Anderssons stall den 20 januari 2023. Fair var då på bättringsvägen. Rautalinko bekräftar att han hade kontakt med länsveterinären Jenny Bransell under senare delen av januari 2023. Rautalinko gav information till henne att hästen var på bättringsvägen och att något tillsynsärende inte behövde inledas.

Rautalinko känner inte till huruvida ytterligare kontroller och undersökningar av Fair gjordes efter den 4 januari 2023 eller i tiden efter att Fair lämnat Andersson.

Rautalinko bekräftar att Andersson var angelägen om och sökte stöd för att tillse att Fair lämnade Anderssons stall och fördes till sin ägare. Som ett alternativ nämnde Rautalinko att Andersson kunde ställa ut hästen i hagen och anmäla till Länsstyrelsen att den var övergiven.

Agneta Sandberg

Agneta Sandberg har arbetat som djurskyddsspecialist vid ST sedan 11 år tillbaka.

Campkontroller har till syfte att undersöka en travtränares hästhållning, besikta det inre och yttre stallklimatet och de dagliga rutinerna rörande skötsel av häst och stall, liksom medicinhantering.

Vid de inledande kontrollerna hos Andersson iaktogs skaderisker. Det ankommer i sin helhet på djurhållaren att hålla en god miljö för djuren. Det åligger inte en hyresvärd eller annan att åtgärda eventuella skaderisker.

Vid flera av de genomförda kontrollerna, där Agneta Sandberg medverkade, iaktogs att den allmänna ordningen i och skötseln av stallet var eftersatt. Även skötseln av hästarna var eftersatt, eftersom de minskade i vikt och tunnade ut. Detta föranledde att antalet campkontroller måste ske med tätare intervaller än vanligt. Vissa av bristerna var återkommande och iaktogs vid flera av kontrollerna.

Sandberg bekräftar att ST inte gjorde någon campkontroll hos Andersson mellan 2016 och 2021. Det var känt för ST att Länsstyrelsen hade beviljat Andersson sökta tillstånd för hästhållning och att Andersson hade flyttat från det stall där brister hade konstaterats år 2016.

Syftet med kontrollerna har varit, som alltid, att peka på bristerna och ge Andersson en eller flera chanser att rätta till dessa. Möjligheten att inleda ett licenkommittéärende och döma ut påföljd på grund av anmärkningarna ska användas i sista hand.

Andersson har, enligt Agneta Sandbergs mening, gått över gränsen för vad som kan accepteras i fråga om eftersatt hästhållning och det var naturligt att ett licensärende inleddes.

Agneta Sandberg saknar närmare kännedom om den av Länsstyrelsen beskrivna händelsen 2016, när en häst uppgavs ha legat avsvimmad i stallet med hjärnskakning.

Agneta Sandberg iakttog vid campkontrollen den 31 mars 2022 att hästen Elaine Kronos var avmagrad, led av diarré och mådde allmänt dåligt. Det är

en svårbedömd situation, att klargöra ansvar för en häst mellan stuterihållaren och hästens ägare, i detta fall Andersson. Sandberg bekräftar att Elaine Kronos varit inackorderad hos stuteriägaren och att hästens avmagrande i huvudsak kan ha skett under tiden hos denne och att vårdinsatser skulle ha satts in i ett tidigare skede. Men Anderssons roll som djurhållare och hästens ägare måste också beaktas i sammanhanget.

Agneta Sandberg deltog i undersökningen av hästen Fair den 4 januari 2023. Hon bekräftar i allt väsentligt Rautalinkos uppgifter och iakttagelser. Det fanns en uppfattning om att hästens allmäntillstånd hade försämrats i tiden mellan den 15 december 2022 och nu aktuell undersökning. Andersson borde ha vidtagit ytterligare behandlingsåtgärder och tillkallat veterinär när försämringen inträdde.

ST anmälde uppgifterna om Fair och hennes tillstånd till Länsstyrelsen och inväntade deras handläggning i djurskyddsärendet. ST utförde inga ytterligare kontroller eller undersökningar av Fair efter den 4 januari 2023. Ärendet var för STs del överlämnat till Länsstyrelsen och eventuellt tillkommande information överlämnades dit. Det var okänt för ST var Fair befann sig efter kontrollen i januari.

ST utförde inga ytterligare kontroller hos Andersson. Den indragna licensen bidrog till detta ställningstagande.

VII. ÖVERDOMSTOLENS SKÄL FÖR SITT BESLUT

Allmänt om beviljande och förlust av A-licens

1. Licensbestämmelserna innehåller föreskrifter om beviljande, vidmakthållande och återkallelse (indragning) av licens. Den som önskar erhålla A-licens ska uppfylla vissa villkor, närmare angivna i 1 § Licensbestämmelserna. A-licens beviljas av Licenskommittén. Den som erhållit A-licens får träna och köra obegränsat antal hästar. A-licens betecknas inte sällan som "proffslicens".
2. Av 7 § Licensbestämmelserna framgår att en beviljad A-licens kan dras in med omedelbar verkan, bland annat när licensinnehavaren "*åsidossatt djurskyddsbestämmelserna*". Sedan den 1 januari 2016 har Licensbestämmelserna knutits samman med Tävlingsreglementet. Det innebär bland annat att annan påföljd än licensindragning kan beslutas vid brott mot Licensbestämmelserna.

3. En A-licensinnehavare omfattas av de generella bestämmelserna i Tävlingsreglementet, såvitt gäller djurskydd. I 2 § Tävlingsreglementet framgår det grundläggande kravet på djurskydd enligt följande lydelse:

I enlighet med svensk djurskyddslag ska häst behandlas väl och skyddas mot lidande och sjukdom. Person underställd detta reglemente är skyldig att känna till innebörden av djurskyddslagen, djurskyddsförordningen samt Jordbruksverkets författningar och tillämpningsanvisningar om djur- och smittskydd.

4. I Djurskyddslagen finns bestämmelser om tillstånd till djurhållning, offentlig kontroll, djurförbud, straff och andra sanktioner. Länsstyrelsen kan efter ansökan och prövning bevilja en djurhållare rätt att hålla exempelvis hästar och bedriva näringsverksamhet. Länsstyrelsen utövar kontrollverksamhet genom tillsyn. En djurhållare kan av Länsstyrelsen föreläggas att rätta till brister inom viss tid. Länsstyrelsen kan också ålägga djurhållaren att betala en avgift.
5. Överträdelser av Djurskyddslagens bestämmelser kan prövas av allmän domstol.
6. Av 12 § a) sista stycket Antidopningsreglementet framgår att ST kan besluta om tillfällig förlust av en licens interimistiskt i avvaktan på slutligt avgörande och ikraftträtt beslut.
7. Licenskommittén beslutar i fråga om påföljd vid misstänkt överträdelse av Licensbestämmelserna. Person som misstänks för överträdelse, ska beredas tillfälle att yttra sig över utredningen innan beslut meddelas. Licenskommitténs beslut publiceras på ST hemsida.
8. Av publicerade beslut framgår, att normalpåföljden vid åsidosättande av djurskyddsbestämmelserna första gången är böter, se t ex beslut 2023-03-09 (1), 2023-05-31 (1), 2023-05-31 (2), 2023-09-27 (2), 2023-12-06 (2), 2023-12-06 (3), 2023-12-06 (5). I beslut 2024-10-17 (5), som avsåg att en travtränare tränat en häst med misstänkt fraktur på ett griffelben och att tränaren hade dröjt med att tillkalla veterinär, bestämdes påföljden likaså till böter.
9. Indragning av licens har meddelats när licensinnehavaren efter ett beslut om böter underlåtit att vidta rättelser av tidigare påtalade brister, se t ex Licenskommitténs beslut 2023-09-27 (1) och 2023-12-06 (4).
10. De av Licenskommittén publicerade besluten innehåller inte alltid en redogörelse för vilka omständigheter som har utgjort åsidosättande av

djurskyddsbestämmelserna och det möter svårigheter för den utomstående läsaren att avgöra vad som lagts till grund för Licenskommitténs beslut.

11. För utdömande av påföljd med stöd av Licensbestämmelserna eller Tävlingsreglementet, förefaller ändock framgå att Licenskommittén inte har fordrat att allmän domstol meddelat lagakraftvunnen dom för brott mot Djurskyddslagen. Inte heller synes ha fordrats beslut av Länsstyrelse angående återkallat tillstånd att bedriva verksamhet eller att Länsstyrelse på annat sätt slutfört ett djurskyddsärende och meddelat sanktioner mot djurhållaren. Licenskommitténs prövning om en licensinnehavare åsidosatt djurskyddsbestämmelserna har vilat på självständiga bedömningar.

Bedömningen i detta ärende

12. Licenskommittén har gjort gällande att Anderssons sammantagna överträdelser av djurskyddsbestämmelserna för tiden den 16 februari 2016 till den 4 januari 2023 är sådana att A-licensen ska dras in. Under alla förhållanden har Anderssons underlåtenhet att tillse att hästen Fair fick erforderlig vård bedömts tillräcklig för att Andersson ska förlora sin licens.
13. Andersson har i första hand invänt att det inte var möjligt för Licenskommittén att fatta sitt beslut den 27 september 2023, eftersom Andersson förlorat sin licens redan den 2 december 2022, när ST meddelade sitt beslut med stöd av Antidopningsreglementet.

Licens vid beslutstillfället 2023-09-27? Möjlighet att pröva ärendet i sak?

14. Den omständigheten att ST interimistiskt återkallade Anderssons licens den 2 december 2022 har inte utgjort hinder för Licenskommittén att fatta sitt beslut. Det slutliga beslutet om Anderssons förlust av licensen för brott mot Antidopningsreglementet meddelades först den 9 oktober 2023, dvs efter Licenskommitténs beslut. Överdomstolen kommer därför att pröva ärendet i sak.

STs och Länsstyrelsens kontroller av stall och omgivande miljö

15. De anmärkningar som upptagits i STs protokoll från campkontroll den 16 februari 2016 och i Länsstyrelsens rapport den 4 augusti 2016 samt Länsstyrelsens föreläggande den 17 augusti 2016, avser i huvudsak brister hänförliga till stallens utformning och inomhusklimatet i dessa. Det är i ärendet utrett att Andersson flyttade sin verksamhet till ett nyrenoverat stall. De påtalade bristerna upphörde därmed och kan enligt

Överdomstolens mening inte nu läggas till grund för ett beslut i licensfrågan.

16. Av tillgängliga handlingar framgår att Länsstyrelsen den 17 januari 2018 beviljade Andersson tillstånd att hålla 19 hästar.
17. Efter anmälan från utomstående, gjorde Länsstyrelsen en tillsynskontroll av Anderssons stall den 19 januari 2019. I rapporten påtalades att stallet var i oordning och ostädat. Ligghallen var ostädat och det saknades torr och ren liggyta. Länsstyrelsen fann, efter samtal med Andersson, att Andersson hade rättat till bristerna. Det saknas anledning för Överdomstolen göra någon annan bedömning än den Länsstyrelsen gjorde.
18. STs campkontroll den 15 juli 2021 avser brister i behandlingsjournal, förekomst av karensbelagt valörtsliniment och avsaknad av ett hästpass. Dessa iakttagelser och anmärkningar skulle möjligen ha kunnat utgöra underlag för ett ärende om överträdelse av Antidopningsreglementet. Något sådant ärende upptogs, såvitt känt, aldrig och iakttagelserna saknar betydelse vid prövningen av Anderssons fortsatta innehav av A-licens.
19. Det finns inte anledning att ifrågasätta uppgifterna vid campkontrollen den 19 december 2021, att den allmänna ordningen i Anderssons stall var eftersatt. Någon eller några hästar hade tovor i manen och en häst hade en bomullstuss kvar i sitt ena öra. Förekomsten av råttor i stallet (och i andra stall på Hagmyren) har bekräftats av Andersson. Vid tillfället höll Andersson fler hästar än han hade tillåtelse till. Anmärkningar riktades även mot mängden strö i respektive box och skicket på ströbädden i ligghallen.
20. Länsstyrelsen utförde kontroller den 6 april 2022 och den 20 april 2022. Såvitt framgår av handlingarna, ansågs Andersson ha rättat till påtalade brister.
21. ST har anmärkt mot oordning i stallet vid campkontrollerna den 31 mars 2022, den 9 juni 2022 och den 14 oktober 2022. Anmärkningar därutöver avsåg skaderisker i form av utstående plåtkanter vid stallingången och metallfästen i ligghallen. Överdomstolen finner inte skäl att ifrågasätta iakttagelserna eller anmärkningarna som sådana. Däremot är utredningen alltför begränsad för att kunna bedöma graden av eventuella åsidosättanden av djurskyddsbestämmelserna och i vilken mån dessa kunde läggas till grund för ett beslut rörande Anderssons fortsatta innehav av A-licens.

22. I oktober 2022 anmälde ST till Länsstyrelsen de iakttagelser och påtalade brister som iakttagits vid kontrollerna i mars, juni och oktober 2022. Länsstyrelsen upptog anmälan och utförde egen kontroll den 15 februari 2023. Länsstyrelsen fann att bristerna kvarstod i form av skaderisker, för lite strömängd i boxarna, dålig luftkvalitet och hästarnas hull. Länsstyrelsen övervägde att förelägga Andersson att rätta till bristerna. Därtill väcktes frågan om att återkalla Anderssons tillstånd att yrkesmässigt hålla 19 hästar. Länsstyrelsen sände en underrättelse i dessa frågor till Andersson den 10 mars 2023. Andersson inkom till Länsstyrelsen med yttranden och fotografier. Länsstyrelsen meddelade i beslut den 16 maj 2023 att bristerna i djurhållningen hade åtgärdats. Något föreläggande blev därför inte aktuellt och Andersson fick behålla sitt djurhållartillstånd. Länsstyrelsen skrev av ärendena.

23. Andersson har vid Överdomstolen åberopat kontrollrapport från Länsstyrelsen, daterad den 28 mars 2024. Där framgår att kontrollen, som var oanmäld och ägde rum den 19 mars 2024, var föranledd av fyra inkomna klagomål beträffande Anderssons hästhållning. Av rapporten framgår att Länsstyrelsen anser att Anderssons hästhållning är god och att han följer djurskyddslagstiftningen samt att ärendet avslutades utan åtgärd. Länsstyrelsen anger följande i rapporten:

Den 19 mars 2024 kontrollerade Länsstyrelsen din djurhållning. Vi bedömer att du har en bra djurhållning och att du följer djurskyddslagstiftningen utifrån det vi har kontrollerat. Ärendet kommer att avslutas.

24. Enligt Överdomstolens mening finns inte anledning göra annan bedömning än vad Länsstyrelsen har funnit i sina ärenden 2023 och 2024.

25. Licenskommittén har inte åberopat någon utredning som motsäger Länsstyrelsens ställningstaganden 2023 och 2024. Överdomstolen finner därför att Andersson har rättat till de brister som må ha förelegat.

Överträdelse i förhållande till hästar för vilka Andersson har ansvar?

26. Licenskommittén har åberopat att Andersson vid ett antal tillfällen inte tillsett att sjuka hästar fått veterinärvård och att vissa hästar magrat av.

27. Länsstyrelsens kontroll den 15 januari 2019 föranleddes av anmälan om att en avsvimmad häst funnits i Anderssons stall. Andersson har bekräftat detta och uppgett att han var i kontakt med sin ordinarie veterinär, som ordinerade att avvakta läget. Nästa dag var hästen, enligt Andersson, som vanligt igen. Det finns ingen annan utredning i denna

del och enligt Överdomstolens mening är Anderssons uppgifter inte motbevisade.

28. Parterna är ense om att hästen Elaine Kronos var i mycket dåligt skick vid STs campkontroll den 31 mars 2022. Såväl Andersson som vittnet Agneta Sandberg har beskrivit hästens tillstånd och kondition. Det saknas anledning ifrågasätta Anderssons uppgift, att hästen varit hos honom i mindre än två dygn och att Andersson blev förbluffad över hästens utmärklade skick. Utifrån Agneta Sandbergs uppgifter, är det mest troliga att hästens symptom uppkommit under uppstallning på annan plats än hos Andersson. Mot denna bakgrund och då utredningen visar att hästen avlivades kort tid efter kontrollbesöket finner Överdomstolen att Andersson inte kan anses ha åsidosatt djurskyddsbestämmelserna såvitt gäller Elaine Kronos.
29. Vid campkontroller under 2022, vid Länsstyrelsens kontroller samma år och av Anderssons egna uppgifter, framgår att hästar i hans vård "tunnade ur". Enligt Andersson berodde detta på undermåligt foder. Ett inköpt hö var enligt honom bristfälligt. Andersson har åberopat analysvar på höets kvalitet. Anderssons uppgifter kan inte lämnas utan avseende och det har inte framkommit att hästarnas nedsatta tillstånd och minskade hull berodde på att Andersson inte utfodrade sina hästar i den omfattning som föreskrivs. Av Länsstyrelsens senaste rapport, den 28 mars 2024, anges att Anderssons hästhållning är såväl god som lagenlig och synbarligen tycks problemet ha åtgärdats.
30. Vad slutligen gäller hästen Fair gör Överdomstolen följande överväganden.
31. Licenskommittén har gjort gällande att Andersson uppsåtligen eller i vart fall grovt vårdslöst har utsatt hästen för ett fysiskt och psykiskt lidande under tiden den 15 december 2022 till den 4 januari 2023, genom att inte se till att Fair fick veterinärvård.
32. Såvitt gäller omständigheterna den 15 december 2022 framgår av utredningen att Andersson tillkallade distriktsveterinär, att denna fastställde diagnos och gav föreskrifter om behandling. Andersson har uppgett att behandlingen fullföljdes enligt ordination och han har åberopat foton och filmupptagningar till stöd för detta.
33. Av samstämmiga uppgifter från Andersson och vittnet Rautalinko framgår att hästens ägare för sin del ansåg att de insatta vårdinsatserna snarare skadade än helade hästen och att ägaren motsatte sig ytterligare veterinärkontakter. Först efter att Rautalinko pratat med hästens ägare den 4 januari 2023, tillät denne ytterligare veterinärundersökning.

34. Andersson har därtill uppgett att han den 4 januari 2023 var i kontakt med Länsstyrelserna i Gästrikland och i Stockholm, för att hos länsveterinär söka råd om hur den beskrivna situationen skulle hanteras.
35. Någon uppföljning från STs sida av Fairs tillstånd gjordes inte efter den 4 januari 2023 och det är utrett att Fair lämnade Anderssons stall i mars 2023.
36. För att Andersson ska anses ha åsidosatt djurskyddsbestämmelserna avseende Fair måste det framgå av utredningen att Anderssons åsidosättande varit uppsåtligt. Någon sådan utredning finns inte.

Slutsats

37. Sammantaget anser Överdomstolen att det genom utredningen inte är visat att Andersson åsidosatt djurskyddsbestämmelserna i sådan omfattning att han ska förlora sin A-licens. Överklagandet ska bifallas och Licenskommitténs beslut upphävas.

Ersättning för kostnader

38. Vid denna utgång ska Andersson tillerkännas ersättning för de kostnader som påföljdsärendet medfört. Andersson har yrkat ersättning med sammanlagt 48.730 kronor. Av beloppet avser 36.000 kronor ombudsarvode, 11.250 kronor tidsspillan och 1.480 kronor utlägg, allt inklusive mervärdesskatt. Licenskommittén har vitsordat yrkat belopp, vilket jämlikt 79 § Tävlingsreglementet ska utges av ST.

Övrigt

39. Av 77 § sista stycket Tävlingsreglementet framgår att talan inte kan föras mot Överdomstolens beslut.

På Överdomstolens vägnar

Stefan Wendén

I ärendets handläggning har deltagit Stefan Wendén (ordförande), Lars Morell (referent), Seymour Wegebrand, Göran Sandh, Björn Persson och Håkan Ahlström (enhälligt).